

ID 08

Sanacija rudarske škode 500-letnega pridobivanja živosrebrne rude v Idriji

MAG. MARKO CIGALE¹, TATJANA DIZDAREVIČ¹, DR. JOŽE ČAR¹

¹ *Rudnik Živega srebra Idrija d.o.o., Arkova 43, IDRIJA*
tatjana.rzs.idrija@s5.net

POVZETEK

V idrijskem rudniku živega srebra se je v 500-letnem obdobju odkopalo več kot tri milijone m³ rude in jalovine ter pridobilo 145.658 t živega srebra. Rudnik, ki leži neposredno pod mestom Idrija je imel pomemben vpliv na degradacijo okolja. Prva omemba povračil zaradi škode nastale zaradi pridobivanja živega srebra sega v drugo polovico 18. stoletja, ko je pričela rudniška uprava prizadetim posestnikom v okolici žgalnice izplačevati odškodnino. V drugi polovici 19. stoletja se je zaradi večanja obsega odkopavanja pričelo večati posedanje terena nad idrijsko jamo. Prve hiše in rudniške stavbe so morali na širšem območju lesnega skladišča Barbare, Smukovega griča in Pronta, podreti že koncem 19. stoletja. Pogrezanje terena nad jamo je bilo posebno intenzivno v 70. in 80. letih 20. stoletja. Po prenehanju del v jami in začetku zapiralnih del leta 1988 se je posedanje postopno umirjalo. Odškodnine za t.i. »rudarsko škodo« zaradi posledic rudarjenja so v 20. stoletju pričeli pri rudniku izplačevati že v petdesetih letih in jih redno izplačevali vse do prenehanja proizvodnje v letu 1977. Leta 1992 je bil izdelan elaborat o rudarski škodi na objektih in infrastrukturi na eksploatacijskem območju, ki je bil vključen tudi v Program preprečevanja posledic rudarjenja v Rudniku živega srebra Idrija. Program je potrdila Vlada RS v letu 1995. Od leta 1996 do vključno 2010 je bilo s temi sredstvi saniranih 266 objektov. V času izvajanja programa sanacije rudarske škode se je pokazala potreba po sanaciji in ureditvi površin nad rudiščem, ki jih elaborat iz leta 1992 ni obsegal. Elaborat o rudarski škodi bo potrebno zato dopolniti in upoštevati tudi poškodbe na objektih in komunalnih napravah ki so nastale po letu 1992.

Ključne besede: rudarska škoda, sanacija, rudnik živega srebra, Idrija